

**ERASMUS+ projekti "Õpilase individuaalne märkamine ja arendamine
õppe- ja kasvatustöös" koolituse tagasiside**

Vääna Mõisakooli õpetajad Erasmus + projektiga Rootsis

12.-18. veebruaril oli meil võimalus osaleda väliskoolitusel, mille teemaks oli „Individuaalne õpetamine Rootsi koolis“. Koolitus toimus kahes erinevas Lõuna-Rootsi linnas: Helsingborgis ja Malmös. Helsingborgis viibisime neli õppepäeva, mille jooksul külastasime viit kooli, kus õpetatav vanuseaste varieerus lasteaiast gümnaasiumini. Koolituse läbiviijaks oli Silke Weide – suurte kogemustega tegevõpetaja Rootsis, kes on Erasmus+ koolitusi vedanud Helsingborgis juba mitu aastat. Koolitusel osales tavakoolide õpetajaid, erivajadustega laste õpetajaid ning Belgia Lastevanemate Assotsiatsiooni liige.

Koolitajad olid eelkõige keskendunud praktilisele kogemusele ja isiklikule kokkupuutele Rootsi koolisüsteemiga. Õpperühm sai käia paljudes koolides ning vaadelda, kuidas realselt individualiseeritud õpe toimib ja kuidas erinevates koolides see süsteem lahendatud on.

Teooria ja taustinfo ümarlaudadel tutvustai põhjalikult Rootsi haridussüsteemi ülesehitust, mis on üllatavalt sarnane Eesti haridussüsteemiga nii sisulises osas, hindamise kui ka rahastamise poole pealt.

Ümarlaudadel saime teada, et Rootsi suurim probleem on eelkõige sisserändajate lapsed, kes tihti saavad kooli keelt valdamata või lünkliku haridustega. See muudab nende õpetamise äärmiselt keerukaks. Kasutatakse tugiisiku süsteemi, kuid lapsed õpivad siiski tavaklassis koos teiste omavanuste lastega. Lisaks on koolides erivajadustega laste õpetajad, kes vajadusel õpilastele üks-ühele või väikegruppis tunni läbi viivad.

Teine raske koht hariduses on füüsilise või vaimse puudega lapsed, kelle jaoks olemas olnud erikoolid on praktiliselt kaotatud. See-eest maksab riik koolidele, mis võimaldavad erivajadustega lastel saada haridust, väga korralikke lisatasusid terapeutide ja spetsiaalse varustuse rahastamiseks. Seega on koolile kasulik luua väikeklassid või lausa eraldi majatiivad erivajadustega laste jaoks.

Seesuguste erisuste paljususe tõttu on individuaalne õpe Rootsis väga levinud ja seda kasutatakse igapäevaselt klassis. Enamik tundeid tehakse nõ vabagraafiku alusel – ülesanded jagatakse

Koolilõuna Rootsi koolis

kätte, lapsed asuvad neid täitma, kuid kindlat töö valmisaamise aega ei ole. Lapsed liiguvad klassides ringi üsna vabalt. Vaatlejana märkasime, et see tekitab kahetisi olukordi – ühest küljest kaob pinge ja võistlusmoment kiiremini valmisaamise nimel, teisalt annab võimaluse lastel igavleda ja töötada palju aeglasemalt, kui nad oleksid võimelised, äratamata tihti seega ka tõelist huvi ja hasarti.

Palju mõeldakse seal ka õpetajale – hindamine ei ole nii tihe ja nii täpselt reglementeeritud kui Eestis. On õpetaja otsus, kui tihti ja mida õppetöö käigus hinnatakse. Algklassides edastatakse vanematele meie mõistes tunnistus vaid kaks korda aastas. Vahepeal saadetakse infot lapse arengust üksnes vajadusel või lapsevanema erisoovil. Pigem panustatakse otsesele suhtlusele – lapsevanemad käivad lastel koolis ise järel ja suhtlevad õpetajaga otse, saades nii täpsema ja ajakohasema info.

Koolituse viiendal päeval sõitsime Helsingborgist 14-kilomeetri kaugusele Glumslövi linna, kus külastasime kohalikku kooli. Kool asub külas, kus on umbes 400 elanikku, aga koolis õpib 1. – 9. klassini 450 õpilast. See kool on hea näide sellest, kuidas osa õpilastest vajab turvalist ja pingevaba õpikeskkonda ning on valmis selleks kilomeetreid sõitma. Hästi on korraldatud õpilasliinide plaanid, mis toovad ja viivad iga päev enamuse koolis õppivatest õpilastest kaugemalt kohale. Kooli juhib 1994. aastast direktor, kes on kiindunud oma õpetajatesse ning keda usaldab kogu koolipere. Tema suhtumisest on kujunenud kooli väärtused: huumor, vastutustunne, usaldus ja truudus.

Glumslövist suundusime Rootsi ühte suurimasse linna – Malmösse. Malmö on jagunenud paljudeks erineva kultuuri- ja elatusasemega linnaosadeks. Meie liikusime kesk- ja vanalinnas, kaugemaid piirkondi soovitati iseseisvalt siiski mitte avastama minna. See osa linnast, mida nägime, osutus suurepärase arhitektuuriga ja ajaloolise väärtusega piirkonnaks, kus vana ja uus põnevalt põimuvad. Külastasime ka Malmö loodus- ja ajaloomuuseumi, ning huvitavat kunstinäitust. Malmös anti meile ülevaade ka Rootsi õpetajakoolitusest, mis erinevalt sealsest koolisüsteemist, on hoopis teistsugune, kui meie noorte õpetajate ettevalmistamine. Võib öelda, et Eesti õpetajad saavad oluliselt laiapõhjalisema tausta kooliellu sisenemiseks.

Kuidas ja kas Väana Mõisakooli õpetajad antud koolitusest kasu lõikavad?

Kindlasti oli see koolitus meile nii õppekorralduse, inimsuhete, erinevate arusaamade kui ka tolerantsuse vaatenurkadest mõtlemapanev ja hariv. Rootsi koolisüsteem on Eesti omaga väga sarnane ning paljud olukorrad ja tegevused tulid tuttavad ette. Siiski on seal seda, mida meil ei ole, aga mida me saaksime ning lausa peaksime oma õpetamises rakendama. Soovime oma mõisakooli sisse viia nii mõnedki uuendused Rootsi pikaajalisest kogemusest.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et ehkki koolisüsteem on Eestis ja Rootsis üles ehitatud väga sarnaselt, on erinevused seoses muutuva kultuuriruumiga ja kauem arenenud heaoluühiskonnaga Rootsi ja eesti süsteemide toimimise vahel üsna suured. Rootsi kogemus õppetöö individualiseerimisel on väga suur ja pikaajaline ja riik toetab seda igati. Eestis on selleni jõudmiseks vaja eelkõige suuremat riigipoolset toetust, sest praegu jääb puudu pigem võimalustest, kui õpetajate tahtest õppetöö individualiseerimisel.

Vääna Mõisakooli õpetajad Leena Valend ja Anne Änilane